

Sygn. akt VIII U 1371/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	Sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2019 r. w Gliwicach

sprawy P. P. (1) (P.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania P. P. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 12 czerwca 2019 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) Sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 1371/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 czerwca 2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. zobowiązał ubezpieczonego P. P. (1) do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń w kwocie 33.980,11 zł za okres od 1 lutego 2016 roku do 31 sierpnia 2017 roku.

W uzasadnieniu wskazano, że ubezpieczony był uprawniony do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową oraz do emerytury. W związku z powyższym pobierał półtora świadczenia. W okresie od 1 lutego 2016 roku do 31 sierpnia 2017 roku był zatrudniony i uzyskał przychód. W tej sytuacji ubezpieczony nie miał prawa pobierania półtorakrotnego świadczenia. Mając to na uwadze ZUS zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany i stwierdzenia, że nie jest zobowiązany do zwrotu żądanej kwoty. W uzasadnieniu podał, że nie był świadomy, iż nie może uzyskiwać przychodu.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i podtrzymał dotychczasowe stanowisko.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

P. P. (1) od 1 marca 1999 roku pobiera rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy. Od 7 sierpnia 2008 roku jest uprawniony do emerytury i pobiera emeryturę w zbiegu z połową renty.

Dnia 16 grudnia 2002 roku ubezpieczony odebrał informację z dnia 29 listopada 2002 roku. W pkt II zawarto pouczenie, że ustawa z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych zachowuje możliwość pobierania świadczenia półtorakrotnego dla osób, które nie osiągają przychodu bez względu na jego wysokość. Zgodnie z pkt VI niepowiadomienie organu rentowego o osiągnięciu przychodu i jego wysokości jest okolicznością uzasadniającą obowiązek zwrotu świadczenia pobranego nienależnie.

Po przyznaniu prawa do emerytury decyzją z dnia 29 września 2008 roku ZUS przeliczył ubezpieczonemu rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy – rentę zmniejszono do połowy. W decyzji tej w punkcie V. tiret 2 pouczenia zawarto informację, że w razie zbiegu prawa do emerytury i renty z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej w przypadku osiągnięcia przychodu niezależnie od jego wysokości wypłaca się jedno świadczenie. W pkt VII zawarto pouczenie, że ubezpieczona jest zobowiązana do powiadomienia organu rentowego o osiągnięciu przychodu. W pkt IV znajduje się informacja, że osoba, która nienależnie pobrała świadczenie jest zobowiązana do jego zwrotu. Nadto zawarta jest tam ustawowa definicja nienależnie pobranego świadczenia. W pkt VIII znajduje się pouczenie, że ubezpieczony jest zobowiązany do powiadomienia organu rentowego o osiągnięciu przychodu. Analogiczne pouczenia, ujęte w tych samych punktach, zawierała decyzja o przyznaniu prawa do emerytury z dnia 29 września 2008 roku. Decyzje o waloryzacji świadczeń zawierały pouczenie w pkt II.4, że w razie zbiegu prawa do emerytury i renty z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej w przypadku osiągnięcia przychodu niezależnie od jego wysokości wypłaca się jedno świadczenie (decyzje z dnia 3 marca 2009 roku, 3 marca 2010 roku, 2 marca 2011 roku - w aktach ZUS) .

W dniu 1 marca 2017 roku do ZUS wpłynęło zaświadczenie o zatrudnieniu ubezpieczonego w okresie od 1 lutego 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku oraz o wysokości osiągniętego przychodu ze stosunku pracy za ten okres w kwocie 4.722,46 zł. W dniu 5 marca 2018 roku wpłynęło zaświadczenie o przychodzie ze stosunku pracy za okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 sierpnia 2017 roku w kwocie 3.695,41 zł.

Ubezpieczony podjął pracę ponieważ miał długi i chciał zwiększyć swoje dochody. Ubezpieczony ma problemy ze wzrokiem i kiedy przychodziły decyzje z ZUS ogólnie je przeglądał, zwracał uwagę na wskazane w decyzjach kwoty. Decyzje te czytała żona ubezpieczonego. Pobrane świadczenia z ZUS zostały zużyte na bieżące potrzeby, wyżywienie i leczenie.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie dowodów znajdujących się w aktach organu rentowego, zeznań świadka T. P. (karta 26-27), przesłuchania stron (karta 27-28).

Na dowodach tych sąd oparł się w całości ponieważ nie budziły one wątpliwości.

Sąd zważył, co następuje:

odwołanie nie było zasadne.

Zgodnie z art. 26 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. nr 199, poz. 1673 ze zm) osobie uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego oraz do emerytury na podstawie odrębnych przepisów wypłaca się, zależnie od jej wyboru:

- 1) przysługującą rentę powiększoną o połowę emerytury albo
- 2) emeryturę powiększoną o połowę renty.

Zgodnie z art. 26 ust. 3 przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli osoba uprawniona osiąga przychód powodujący zawieszenie prawa do świadczeń lub zmniejszenie ich wysokości określony w ustawie o emeryturach i rentach z FUS, niezależnie od wysokości tego przychodu.

Zatem należy sięgnąć do art. 104 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych / Dz.U z 2004r. Nr 39, poz. 353 ze zm/.

Przepis ten w zakresie istotnym dla sprawy stanowi:

Art. 104. 1. Prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu, na zasadach określonych w ust. 3-8 oraz w art. 105, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2 (...)

2. Za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 1, uważa się zatrudnienie, służbę lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie pozarolniczej działalności, z uwzględnieniem ust. 3.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się również do emerytów i rencistów osiągających przychód z tytułu działalności wykonywanej za granicą.

4. Przepisy ust. 1, 1a i 2 stosuje się również do osób wyłączonych z obowiązku ubezpieczenia społecznego z tytułu ustalenia prawa do emerytury i renty lub wykonujących działalność niepodlegającą obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z uwagi na podleganie temu obowiązkowi z innego tytułu.

5. Przepisów ust. 1-4 nie stosuje się do honorariów z tytułu działalności twórczej i artystycznej.

P. P. (1) pozostawał w stosunku pracy i osiągał z tego tytułu przychód. Wykluczało to możliwość wypłacania mu półtorakrotnego świadczenia. ZUS stanął na stanowisku, że ubezpieczony pobrał nienależnie świadczenie.

Zgodnie z treścią art. 138 ustawy emerytalno-rentowej organ rentowy może żądać tylko zwrotu świadczenia nienależnego, a za takie uważa się świadczenie wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania.

Analiza akt rentowych prowadzi do wniosku, że organ rentowy informacją z 29 listopada 2002 roku i decyzjami z 29 września 2008 roku oraz kolejnymi decyzjami o waloryzacji świadczeń pouczał ubezpieczonego, że w przypadku osiągnięcia przychodu bez względu na jego wysokość nie przysługuje prawo do pobierania półtorakrotnego świadczenia osobie uprawnionej do emerytury i renty z tytułu wypadku przy pracy oraz o obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia. W ocenie sądu pouczenia były jasne. Zawierały one standardowe sformułowania i w ocenie sądu były wystarczające dla przeciętnego ubezpieczonego. Nie jest możliwa indywidualizacja pouczeń dostosowana do każdego ze świadczeniobiorców ZUS. Okoliczność, że ubezpieczony przeglądał decyzje skupiając się na wskazanych w nich kwotach oraz, że ma problemy z czytaniem z uwagi na obniżoną sprawność narządu wzroku nie skutkują uznaniem, iż ZUS nie wywiązał się z obowiązku pouczenia ubezpieczonego o obowiązku zwrotu nienależnie pobranych świadczeń. Przeglądając pobieżnie decyzje i nie analizując pouczeń w nich zawartych ubezpieczony zaryzykował, że nie zapozna się z informacjami zamieszczonymi w decyzjach i będzie to okoliczność obciążająca go. Jeśli zaś chodzi o wielkość liter w pouczeniach to są one standardowe i adresowane do przeciętnego ubezpieczonego. Tym samym ZUS wywiązał się z nakazu pouczenia o obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia. Nie ma znaczenia dla sprawy na co zostały zużyte kwoty nienależnie pobrane przez ubezpieczonego w świetle art. 138 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który nie przewiduje odstąpienia od zwrotu świadczeń w związku z ich zużyciem na potrzeby dnia codziennego w przekonaniu, że nie są nienależnie pobrane.

Informacja o uzyskiwaniu przychodu ze stosunku pracy w okresie od 1 lutego 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku wpłynęła do ZUS 1 marca 2017 roku. Zatem ZUS nie mógłby domagać się zwrotu świadczeń za okres dłuższy niż 12

miesiący począwszy od 1 marca 2017 roku – art. 138 ust. 4 ustawy emerytalno-rentowej. Taka sytuacja w sprawie nie wystąpiła.

Mając powyższe na uwadze sąd na podstawie art. 47714 § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek